

Sorring Loddenhøj

Kildedal

Når man besøger Sorring Loddenhøj godt 15 kilometer øst for Silkeborg, er det første der springer i øjnene et enormt teletårn og en gravhøj fra Bronzealderen. Det er imidlertid ikke disse emner der ligger til grund for, at lokaliteten er udpeget som National Geologisk Interesseområde. Det gør til gengæld den nærliggende kildedal, der danner en 50 meter høj og nærmest hesteskoformet stejlskrænt.

Kildedalen er i dag dækket af Sorring Skov og lader sig derfor vanskeligt overskue i sin helhed. Går man ind i skoven, kan man imidlertid få et indtryk af dalens meget stejle sider, der til forskel fra almindelige erosionsdale er opstået ved en langvarig kombination af sivende grundvand, ledsaget af jordskred. Kildedalen har gennem tiden skåret sig godt en kilometer ind i bakkedragets nordside, næsten helt frem til gravhøjen.

Kildedalen ved Sorring Loddenhøj er dannet ved, at grundvand danner et lille kildefremspring ved foden af bakken. Her siver vandet lige så stille op og gør de overliggende lag ustabile, hvorfor de skrider sammen og skylles væk. Da fænomenet har foregået i mange menneskealdre, betyder dette, at skrænten har eroderet sig mange meter ind i det eksisterende istidslandskab.

Sorring Loddenhøj er med sine 148 meter det højeste punkt nord for Himmelbjerget. Bakketoppen er antageligt en rest af et istidslandskab der blev dannet før sidste istid. Den sidste istids gletschere formåede kun at overpræge området let.

Boringer i området viser, at indmaden af bakkemassivet består af miocænt sand. Kun det øverste dække består af moræneler.

For yderligere beskrivelse af interesseområdet: [Sorring Loddenhoej.pdf](#)

Værdi

Sorring Loddenhøj er Nationalt Geologisk Interesseområde og lokaliteten repræsenterer en af landets største og mest markante kildedale. Kildedale er ret sjældne landskabstyper i Danmark og adskiller sig i både oprindelse og form fra ordinære vandløbsdale. Dens form fortæller direkte om oprindelsen. Lokaliteten har forskningsmæssig værdi.

Tilgængelighed

Da lokaliteten ligger i Sorring Skov er det p.t. meget vanskeligt at danne sig et overordnet indtryk af landskabsformen. Fra det vestlige og sydlige skovbryn fører mindre veje og stier ind i skoven, hvorfra man kan gå hen til den stejle kildedalsskrænt.

Foldere, udstillinger, links, m.m.

Århus Amt har opsat en informationstavle ved Sorring Loddenhøj der fortæller om gravhøjen på toppen af bakkemassivet..

Se også beskrivelsen af det geologiske interesseområde [Saltprofilen](#)

Administrative forhold

Nærliggende statsejede arealer administreres af Silkeborg Landdelscenters Tilsynsområde. Sorring Skov er i privat eje.

Litteratur

- Baseret på en feltbeskrivelse af Mikael Jørgensen (1986).
- Geologisk Set – Det mellemste Jylland. – Geografforlaget, 272p, pp 103 - 105.
- Smed, P. (1978): Landskabskort over Danmark – Blad 2, Midtjylland. – Geografforlaget.

Sorring Loddenhøj

Kildedalen adskiller sig både i dannelse og form fra ordinære erosionsdale dannet ved strømmende vand på jordoverfladen. Som navnet antyder, er en kildedal dannet på et sted hvor der optræder udsivende grundvand. Det kan for eksempel forekomme ved foden af en bakke eller på en bakkeskråning.

Det sivende grundvand fører løse materialer med sig, hvorved der med tiden etableres en skrænt. Man skal således forestille sig, at skrænten dannes ved en kombination af borterosion af jordlag og pludselige sammenstyrtninger af materialer, der ligger over det sted hvor grundvandet siver ud.

I takt med at overliggende løse materialer styrter ned, sørger det stadigt langsomt sivende vand for løbende at fjerne de nedskredne materialer. Ved sådanne kombinerede processer anlægges der med tiden en stejl skrænt i bakken, hvis længde svarer til kildefeltets udstrækning. Med tiden eroderer skrænten sig baglæns ind i bakkeskråningen.

Det er i dag endog meget vanskeligt at få et overblik over kildedalen ved Sorring, idet skrænten er helt bevokset med træer. Billedet giver dog et indtryk af områdets store højdeforskelle, idet den bagerste række træer der vokser på kanten af kildedalen rager markant op over terrænet i billedets forgrund. Foto: Tove Stockmarr (september 2004).

Dannelsen af kildedalen ved Sorring

Kildedalen ved Sorring har startet sin udvikling et sted på sydsiden af en nordvest-sydøstlig gående erosionsdal, der i dag ligger ca. 1 kilometer nord for Sorring Loddenhøj. Udsivningen af grundvandet har øjensynligt været knyttet til bakkens miocæne sand.

I tidens løb har kildedalen eroderet sig en kilometer bagud (mod syd) til sin nuværende beliggenhed, der næsten er sammenfaldende med bakketoppens højdepunkt. I dag er daldannelsen imidlertid ophørt, og lokaliteten er næsten helt dækket af skov.

Gravhøjen

Gravhøjen ved Sorring Loddenhøj har aldrig været udgravet, så man ved ret beset ikke, hvor gammel den er. Det synes dog nærliggende at antage, at den er opført i ældre Bronzealder, hvor op mod 60.000 gravhøje blev opført i landet.

I ældre Bronzealder blev de døde lagt i trækister og begravet i højene. Senere i perioden brændte man ligene og foretog urnenedsættelse i kanten af højene. Illustration fra amtets informationstavle ved Sorring Loddenhøj.

Fredningsloven der beskytter gravhøjene mod indgreb blev vedtaget i midten af 1930'erne. Men selv efter den tid, er der sket overlagte ødelæggelser af mange gravmonumenter herhjemme.

Som eksempel byggede tyskerne under 2. Verdenskrig en forsvarsstilling ind i Sorring Loddenhøj. Resterne af denne stilling kan endnu ses.

Gravhøjen ved Sorring Loddenhøj. Forsvarsstillingen ses centralt på gravhøjen. Et teletårn er desuden opført ganske nær herved. Foto: Tove Stockmarr (september 2004).